

OBRAZLOŽITVE NAGRAJENIH HAIKUJEV

Darinka Slanovec

**doma
moj kazalec obvisi
v praznem**

- prva nagrada na 13. mednarodnem natečaju haiku poezije - Apokalipsa 2011

Obrazložitev

Ljudje se od svojih najbližjih sorodnikov – nekaterih opic – razlikujemo predvsem po jeziku. Sestavni del učenja govora in jezika je kazanje s kazalcem. Takšno kazanje nam je prirojeno, saj otroci ne glede na to, kje so rojeni, enako kažejo – s kazalcem. Že otrok namreč ve, da je potrebno (po)gledati v smeri kazalca in ne ostati na samem prstu. V slovenščini ima kazalec več pomenov: je lahko na uri, na tehtnici, na merilcu hitrosti ...

Doma se ljudje (ponavadi) počutimo sproščeno, umirjeno. Znale so nam stvari, ki nas obdajajo. Uganka je, zakaj kazalec pesnice obvisi v praznem. Je hotela komu kaj pokazati, povedati – morda celo požugati? In je v zadnjem trenutku ugotovila, da je sama doma? Ali pa je kazalec le odražal njen notranji monolog in je v trenutku spoznanja obvisel v praznem? Lahko bi rekli, da je kazalec pokazal na samega sebe, oziroma je (ker ni bilo ničesar, na kar naj bi usmeril pozornost pesnice), ostal sam, le kot kazalec, ki meri na praznino. Praznina, iz katere vse izhaja in se vanjo tudi vse vrača, je neizrekljiva. Noben kazalec ne more pokazati nanjo, niti je katerikoli kazalec ne more (iz)meriti. Pa vendar, pa vendar ...

Haiku je klasična forma, ki je že ob svojem nastanku, v 17. stoletju, upoštevala meje jezika in nezmožnost ubesedenja Absoluta. A po drugi strani temelji haiku tudi na tem, da se vse, kar se godi, zgodi v Absolutu, v Praznini, v Kozmosu ... Kako torej izreči Celoto in hkrati biti v Celoti in zunaj nje? V treh besedah doma, kazalec, v praznem je pesnici uspelo artikulirati svoje doživetje, svoje samo-zavedanje, ki je bilo tako intenzivno, da se je hkrati tudi Vesolje samo-zavedlo. To je bil Trenutek, ki je prek obmolklega kazalca postal Večnost, ko je tihi kazalec po/kazal na Besedo, Tišino ...

Edin Saračević

**leže v travi
občudujem oblake
nad mojo vasjo**

- tretja nagrada na 9. mednarodnem natečaju haiku poezije - Apokalipsa 2007

Obrazložitev

Tretjenagrajeni haiku prinaša spominsko refleksijo, čeprav je zapisan v sedanjem realnem času. Človek je bitje s spominom, predvsem pa bitje, ki strastno niza členke svoje življenjske verige. Opazovalec je statičen, tako rekoč negibljiv, nad njim pa se dogajajo »vesoljske« premene. Navidezni dualizem se razkrije kot kompleksno potovanje v trenutku, ko bralec dojame, da ima dotični haiku tudi svojo »zgodovino«. Haiku, ki s svojo vizualno in vsebinsko podobo uprizarja eno najlepših iger otroštva,

opazovanje oblakov in njih nepredvidljivo, večno spremenljivo kreiranje podob, ima tudi razsežnost domačijskosti in človekove povezanosti s svojim domom. Seveda se moramo takoj vprašati, kaj je človekov dom. So to oblaki nad njegovo vasjo ali je to vas, čez katero se bogatijo vodne kapljice, ki ustvarjajo paralelne svetove. Odgovor seveda ni preprost, odpira pa se vsaj v dve smeri. Na eni strani je človek s svojo koreninsko pogojenostjo, s svojo vezjo na rod, dom, družino in vas, na drugi strani pa je človek, ki odhaja, ki se prepušča sanjam in z oblaki potuje raz svet, na konec svoje pravljice (iluzije). Haiku na izviren način odpira sintagmo »dom in svet«, arhetipski vzorec človekove večne dileme in iskateljstva domovine. Na popolnoma preprost, a učinkovit način združuje človekovo hrepenenje in neulovljiv trenutek »oblačne slike«, ki na simbolni ravni pomeni tudi mehko vez med duhom in telesom. Še več, oboje združuje v enem samem pogledu, ki povezuje tudi nebo in zemljo.

Jože Štucin